

***Må tidligst offentliggøres, når talen er holdt
Det talte ord gælder***

SSFs formand Gitte Hougaard- Werner Ved mødet i Menighedshuset for Sct- Jørgens danske menighed Fredag den 9. juni 2023 kl. 19:45

Årsmødetale 2023

Tak for invitationen her til Sct. Jørgen/ Mørvig – i det fine menighedshus.

Endelig må vi igen fejre årsmøderne, som vi kender dem fra før pandemien – det har jeg glædet mig meget til.

For årsmøderne er mindretallets store vigtige fest - årets højdepunkt - og hører til vores DNA. Det er her vi kan mærke fællesskabsfølelsen, medejerskabet og stemningen, der fylder os med energi til vores danske arbejde i hverdagen.

Går vi tilbage til 1921 – blot året efter folkeafstemningen og grænsedragningen - startede traditionen for de sydslesvigske årsmøder som en direkte fortsættelse af de store folkefester på blandt andet Skamlingsbanken.

Det første årsmøde i Sydslesvig blev holdt på Blæsbjerg i Flensborg som starten på en tradition om at vise udadtil, at man godt nok havde trukket en grænse i 1920, men, at der stadig var en levende dansk befolkningsgruppe i Sydslesvig. Samtidig skulle de årlige møder bruges til at se tilbage på året, der gik i foreningen og mindretallet, og ikke mindst til at fremme forståelsen for hjertesagens kamp blandt de yngre generationer.

Igennem de sidste 102 år dansk mindretal har årsmøderne altid haft en stor betydning og er fortsat en politisk manifestation af sydslesvigernes samhørighed med Danmark, vi trækker linjerne op og markerer vores danske ståsted og sindelag – men hvorfor sindelag?

Det danske mindretal er et af de 4 nationale mindretal i Tyskland og betegner de dansksindede syd for den dansk-tyske grænse, dem der føler sig dansk eller også dansk. Det er ikke et spørgsmål om fødested, pas, afstamning eller blod, for sindelag er en subjektiv størrelse og handler om, hvad den enkelte føler, tænker, mener og tror.

Den, der ønsker at være en del af det danske fællesskab, er velkommen -

derfor er tilgangen til mindretallet præget af mange forskellige forhold, med påvirkninger fra to sprog og kulturer, og samtidig fyldt af mange forskellige personlige fortællinger– lige fra familier med flere generationer af sydslesvigere med dansk baggrund til familier, der vælger det danske og mindretallet for første gang.

Nogle bliver gift ind i eller født ind i det danske mindretal, andre er tiltrukket af det danske eller bliver via forældres aktive valg smidt ud i det. Så der er mange veje ind i mindretallet – min personlige var en flytning til den landsdel jeg i dag kalder min hjemstavn, og et mindretalsliv jeg kalder min hjertesag. Vi møder alt fra dybt engagement til et "til og fravalg" efter helt personlige behov. På den måde er vi i Sydslesvig en ganske broget flok – og der skal være plads til os alle og

de mange måder de enkelte medlemmer ønsker at leve deres mindretalsliv på – men en ting har vi dog alle til fælles – vi holder af det danske/ af Danmark.

Det danske mindretal er et sindelagsmindretal og sindelag fødes man ikke med, det opstår gennem det, man oplever og påvirkes af.

Mindretallet har derfor et ansvar for og en bred vifte af muligheder for at tilbyde mødet med og udbrede dansk sprog og kultur, traditioner og sange. Det er vigtigt, at vi ikke går væk fra missionen, – at fremme og støtte det danske, men tager ansvar, ikke er bange for at stille krav til hinanden, holde fast og tage dem, der ønsker det med på rejsen og vejen ind i, og styrke valget af det danske. I hvilken udstrækning den enkelte er dansk eller ”også dansk” eller ”lidt dansk” er et spørgsmål om individet personlige tilhørsforhold. Mindretallets samfundsidentitet derimod må og skal være dansk – det er vores opdrag.

Derfor er hverdagsoplevelserne så afgørende – livet med vores sprog, vores sange, traditioner og kultur – så vi er med til at skabe en dansk eller sydslesvigsk identitet hos den enkelte. Det er vores fundament.

Fastholder vi ikke det, holder vi ikke fast i danskheden, i det danske sprog, i kulturen og identiteten, så assimilerer vi os selv på sigt og mister vores mindretalsrettigheder som et nationalt dansk mindretal.

Vi er ikke mindretal for mindretallets skyld, men fordi vi bekender os til det danske – flytter vi nord for grænsen er vi en del af den danske befolkning, vi bliver i mine øjne ikke tyske.

I år lyder årsmøderne motto: ”Frivillig – fordi jeg ikke kan lade være.”

Ikke bare i år, men særligt i år, hvor vi har fokus på frivilligheden, er møderne en vigtig lejlighed til at fejre og anerkende den utrættelige indsats, som så mange frivillige gør for netop at styrke vores fællesskab her i Sydslesvig. Frivilligheden er, som så meget andet under forandring og har som følge af samfundsforandringer i både familie- og arbejdslivet svære vilkår. Ikke kun i Sydslesvig, men også i både Danmark og Tyskland.

Frivilligheden er hjertet i ethvert samfund. Det er den drivkraft, der skaber forandring, samhørighed og fælles styrke. Her i Sydslesvig har frivilligheden altid spillet en afgørende rolle i at bevare og fremme vores unikke identitet og den danske kultur med alle vores traditioner.

Det frivillige arbejde og engagementet sikrer i dagligdagen – hånd i hånd med de mange ansatte i mindretallet – at vores kulturarv sikres og bevares og overleveres til de kommende generationer.

Frivillig aktiv deltagelse i Sydslesvig – i vores mindretalsliv – spænder over et bredt spektrum af områder. Det omfatter alt fra sprogundervisning og kulturelle eller kirkelige arrangementer til sociale initiativer og nødhjælps arbejde. Vores frivillige er overalt – i skoler, børnehaver, idrætsforeninger, i SSF som kulturforeningen, i vores mindretalsparti, i kirken, i utallige små foreninger, hjælpeorganisationer og meget mere. Alt er hjørnesteen i vores samfund og den uundværlige lim, der holder os sammen.

Men frivillighed handler ikke kun om at yde en tjeneste for andre eller udøve et hverv i vores mindretal. Det er også en måde selv at vokse og udvikle sig på – vi får hver især mulighed for at lære nye færdigheder, opbygge venskaber og knytte bånd, udvide vores horisonter og skabe mening både for andre men så sandelig også for os selv. Det er altså en win-win-situation, hvor både samfundet (mindretallet) og den enkelte nyder godt af hinanden. Frivillighed handler også om deltagelse og opbakning til det danske arbejde. Den tanke er da opløftende, særligt, hvis der er mange seje træk og mange møder og arrangementer i kalenderen.

Selvom vi i Sydslesvig har en stærk tradition for frivillighed, må vi ikke tage den for givet. Det gælder også i Sydslesvigsk forening. Det er vigtigt, at vi støtter og opmuntrer til aktivt at indgå i bestyrelsesarbejde eller blot at deltage i både lokale og overordnede arrangementer, også blandt yngre generationer. Skabe lyst til deltagelse og engagement.

I år har SSF valgt at sætte fokus på frivilligheden – også her ved vores årsmøder, dette kan både indebære frivilligt arbejde eller frivillig deltagelse – fordi jeg ikke kan lade være.... Derfor skal vi selvfølgelig sikre den nødvendige støtte, ressourcer og anerkendelse af det frivillige arbejde, så det fortsat kan trives og inspirere andre til at følge efter.

Vi må og skal anerkende og fejre betydningen af frivilligt arbejde og engagement i vores fællesskab, idet frivilligheden som sagt spiller en afgørende rolle i vores mindretalsliv. Jeg vil derfor benytte lejligheden til at takke hver enkelt af jer, der bidrager til det frivillige i Sydslesvig. Det kan være det kæmpe læs eller blot en indsats ud over det sædvanlige mindretalsarbejde man yder, lad små og store bidrag til fællesskabet være en inspiration for os alle.

Tilbage til årsmøderne, så er det netop her i weekenden utallige engagerede frivillige og dygtige ansatte i fællesskab skaber gode rammer for hygge, nærvær, underholdning, fællessang, taler og inspirerende møder under Dannebrog's rød-hvide farver. Vi mærker alle, at vi er mange og at vi er stærke sammen – noget jeg i hvert fald personligt har savnet meget under pandemien.

Det er - også nu - over 100 år efter de første møder stadig vigtigt, at vi kommer sammen og styrker vores tilknytning til det danske og moderlandet Danmark og bekræfter hinanden i at være en del af det danske mindretal og dermed af det danske fællesskab – et sindelag og en hjertesag, der forpligter, så vi fortsat holder fast i vores DNA.

Ved årsmøderne giver vi ligeledes vores gæster både fra Danmark og Tyskland mange positive oplevelser og indtryk med hjem, også om hverdagslivet syd for grænsen, et vigtigt oplysningsarbejde, så vi "ikke bliver glemt".

Således har årsmøderne gennem alle årene bidraget til at opbygge denne fælles følelse af samhørighed og stolthed over at være en del af den danske – og af hele Norden - og det skulle det gerne blive ved med.

Lad os derfor tage den følelse med os i hverdagen og ufortrøden fortsætte vores frivillige arbejde – hver især hvor vi kan og vil – tilsammen udgør og sikrer vi tandhjulet i det store hele – i det danske mindretal i Sydslesvig.

Tak for ordet....